

Po pošti prejemati:

za
selo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrť „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 30 „

V upravnistvu prejemati:

za
selo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrť „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisli se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemal
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 172.

V Ljubljani, v torek, 29. julija 1902.

Letnik XXX.

Vabilo na naročbo.

S 1. avgustom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrť leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrť leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

P. n. gospodom poslancem v preudarek.

Na prvi pogled je prava malenkost, kar zahtevamo od trudaljubivosti svojih državnih in deželnih poslancev. Ako si pa nekoliko bližje ogledamo dotično stvar, uverimo se takoj, da gre tu za veliko pridobitev, katera bi pač stala mnogo tisočakov ter zahtevala mnogoletno naporno delovanje izbranih veščakov. Privoščič jo nam lahko visoko poljedelsko ministerstvo, — v tem slučaju steklo si hode nevenljivih zaslug za našo agrarno deželo, katera uže vidno omaguje pod navalom splošne agrarne krize. Oni poslanci pa, kojemu se bode poljedelski minister udal na to terjatev, zadostil bi svojemu poklicu ter častno rešil svoj mandat, ako ne bi tudi prav nič drugega mogel pokazati kot plod in sad svojega poslančevanja.

A zakaj se gre? Niso nobene skrivnosti, nobene daleč segajoče tajne namere, vse je povsem jasno in prozorno. Brez ovinkov glasi se naša zahteva, ki jo stavljamo do svojih zastopnikov: Preskrbite slovenskim pokrajinam, v prvi

vrsti vojvodini Kranjski, rudarsko-geologični zemljevid!

Kajti tisti slovenski oratar, v kojem je osredotočena moč in življenjska sila našega naroda, opešal je uže zdavna v nejednakem boju za obstanek. Mnogo desetletij je nemo trpel in se boril, zaničevan in preziran, brez pomoči, brez navodila. Sedaj se mu nudi pač pomoč v obliki združne organizacije, ali predolgo se je ž njo odlašalo in pri vsaki priliki zavira rešilno akcijo ona neizprosnost istima, da je ozemlje slovensko navlečlo vsem vnanjim krašetam, s kojimi ga je potratno bila obdarovala stvarničkova roka, vendar le siromašna dežela, katere naravni pridelki tudi pri boljšem načinu pridelovanja in spečevanja nikakor več ne zadoščajo, da bi se od njih živilo naravno rastoče prebivalstvo.

Vse naše narodno-gospodarske težave se dajo izražati z jednim samim markantnim stavkom: »Miginemo, ker hočemo živeti kot poljedelska dežela, a nam zemlja rodi premalo in preslabo!«

Oni problem torej, okolo katerega se suka gospodarski obstanek in bodočnost našega naroda, je ustvaritev velike obrtnijena Slovenskem. Le po njej moremo nadomestiti, kar premalo pridelujemo poljskih pridelkov, le ž njo moremo poplačati, kar se kot pasivni saldo leto za letom prikaže v naši plačilni bilanci. Ali v to svrhu treba primernih kapitalij. Doma jih nimamo na razpolago. Ne radi tega, ker se v nas izjemoma ne bi vršilo ono nabiranje velikih glavnih, katero je povsod naravna posledica dolgotrajne mirovne dobe, temveč zgolj, ker je slovenski kapital plašljiv po svoji naravi, ker se vedno le zateka v najvarnejše, a valed tega najmanj plodovite fruktifikacije ter se načeloma izogiblje obrtni podjetnosti, vedno združeni z neko nevarnostjo in nesigurnostjo.

Ker se tedaj odteguje domači kapital, moramo pritegniti tuj denar. Toda nevesela skušnjava nas uči, da se tuji kapitalisti za naše pokrajine dosedaj še kaj malo zmenijo. Naša

dežela je premalo poznana in žalibog preveč razvpita!

Premalo poznana pa tudi v tem oziru, da njeni lastni sinovi niti približno ne vedo, kaj vse še spava v naročju matere zemlje! Le to znamo iz gospodarske zgodovine svojih prednikov, da je bila zlasti Kranjska uže od starodavnih časov sem bogata rudarskih pridelkov ter da si je prebivalstvo z njihovim obdelovanjem od nekdanj mnogo prislužilo.

In tu bi z nova morali zastaviti svoje moči! Pred vsem treba, da se naš svet temeljito preišče ter končne vepelhe teh preiskav utvrdi v velikem zemljevidu. Izrecno poudarjamo, da nimamo v mislih navadnega geologičnega operata, dasi visoko cenimo i to prirodopisno stroko. To, po čemur težimo, je marveč praktični rudarski zemljevid, po kojem bi se vsakdo brez vsakega truda poučil, kje v deželi je dobiti premog in železo, živo srebro in svinec, porabna prstenina in za obdelovanje sposobno kamenje. Naravno je, da se tak zemljevid ne da sestaviti od par sodelavcev tekem kratkih mesecev. Ne, tako ogromno strokovno delo zahteva v svojo izvršitev celi generalni štab izurjenih strokovnjakov, delujočih sistematično po gotovem načrtu, in desetletja bodo minula in velike svote se bodo potrosile, predno se doseže prvotni smoter: dognati, kar prikriva naša narava rudarsko znamenitega v svojem naročju!

Blagodejni uspehi takega zasledovanja in preiskovanja se pa bodo javili dosti prej, nego je končano celo veliko delo. Vzemimo n. pr. na Dolenjskem blaženo šentruperško dolino s Šentjanžem, — kakor hitro bo dotična sekcija izvršila svojo nalogo ter objavila dotično polo rudar. zemljevida, — glede katere smo prepričani, da ne bode zgolj premog konstatirala v velikih količinah in železo, — takoj se bodo začeli zanimati za te zaklade tuji tovarnarji in tehniki, veletržci in denarni mogotci. Kaj jednacega se utegne pripetiti na Belokranjskem, v okolici Črnomaljski, kjer sedaj popolnem zapuščene lepe kmetске domačije oznanjujejo žalostno istino, da ljudstvo zbeži preko morja

poiskati si v ondotnih tovarniških podjetjih tisti kos kruha, katerega bi z mnogo manjšim trudom lahko si pridobilo na rodni domači zemlji!

Naša trditev pa, da se ponese tak zemljevid, naslanja se na zgodovinsko dokazane resnice. Marsikdo se je glasno ali vsaj na tihem uže hudoval, da muzealni kustos Müllner vse letnike svoje »Argo« polni z razpravami o kranjskem železu in njega obrtnosti v rimski in prarimski dobi. Priznavamo, posebno zabavno ni dotično berivo, zlasti ne za širše občinstvo, ali baš s takimi podatki lahko dokažemo, da je Rimljan v naših pokrajinah uže našel dobro razvito kovinsko obrtnost tedaj, ko je pod Avgustom bil prihrul preko kraskih planot in Julijskih planin. In v celem srednjem veku doli do Valvasorjevih časov igralo je kranjsko železo približno tako ulogo, kakor kasneje ono sosedne Stajerske. Te zemeljske zaloge se niso hipoma spraznile, potem pa je uvaževati, kako nepopolno je nerazvita primitivna tehnika onih starih časov izkoriščala dotične najdenine. Ne zabimo, da na pr. staroslavna naša Idrija dandanes ne živi od novih rudnih skladov, temveč o boljši izrabi starih »hald«.

Vsled tega visoko cenimo ugodnosti, katere bi imela sestava rudarskega zemljevida za našo deželo in sosedne pokrajine. Nič ne spodbuja tako živo tujega podjetnika, kakor če se iz uradnega dokumenta lahko uveri, da v gotovem ozemlju tiče še nedvigneni zakladi rud in kopanin. Isto dejstvo pa, potrjeno po uradnih veščakih, moralo bi podkuriti tudi domačina ter ga pripraviti do tega, da bi počel misliti na nove vire dohodkov. V nas ne bode pravega gospodarskega napredka, dokler se podjetnost ne zbudi našemu narodu ter dokler ga ne predramimo iz letargije njegove. V to svrhu bi pač bilo največjega pomena, da se domačinom ne pokaže samo, kar je videti na našem površju, temveč tudi, kar naš svet še prikriva v svojih globčinah.

Naj tedaj napravi poljedelsko ministerstvo tak poskus. V svojih rudarskih tehnikih ima na razpolago spretnih preiskovalcev, za dotične denarne kredite pa mu ne treba

LISTEK.

Spomini na sv. deželo.

Piše Ivan Knific.

(Dalje.)

XV.

Vrhu Oljske gore.

Griči, ki leže vzhodno od Jeruzalema, se že iz davnih časov imenujejo »Oljska gorav«. Dobili so svoje ime odtod, ker so svoje dni rastle na njih mnogoštevilne oljke. Dandanašnji je Oljska gora skoraj neobrastla, skalnata kakor tužni kraski svet. Le semtertja zagledaš še kako oljkovo drevo. Resnici na ljubo naj povem, da se nam, ki smo navajeni visokega drevja s širokimi zelenimi vejami, zde oljke precej dolgočasna drevesa. S svojimi kratkimi vejami in sivkastim perjem nas spominjajo na vrbe in podobno grmičevje ob naših potokih.

»Oljska gora« v širjem smislu pomeni skupino vrhov, ki stoje ne daleč drug od drugega. Navadno pa razumevamo pod to besedo samo oni vrh, raz katerega je šel v

nebesa naš Odrešenik, torej vrh, na katerem sedaj stoji mala vasica Keř et-Tur.

Pred vsem nas seveda zanima ona kapelica, ki stoji na mestu, odkoder je Gospod šel v nebesa. Kapelica, ki je ob enem mohamedjansko svetišče, stoji na nekem dvorišču. V oblasti jo imajo seveda Turki; star derviš (turški menih) jo odpira in razkazuje romarjem. Svetišče je okroglo poslopje, ki nima nikakršnih okraskov niti od zunaj niti od znotraj. Zelo žalostni občutki so me obhajali, ko sem stal na tako svetem, pa tako zanemarjenem mestu. Da bi imeli ta kraj v rokah kristjani, brez dvoma bi takoj sezidali veličastno cerkev in bi jo okrasili, kakor se spodobi. Malomarno nam je derviš razkasoval to kapelo in nam kazal mesto, odkoder se je Gospod vzdignil proti nebu; mala dolbina v kamnitem tlaku ima podobo človeške stopinje; to naj bi bil sled desne noge Kristove. Po pravici povedano: dvomil sem o pristnosti tega sledu... Za svojo »prijaznost« je derviš zahteval od vsakega izmed naju po en frank (eno krono), zadovoljil pa se je slednjič z nekaterimi vinarji. — Vsako leto na praznik Vnebohoda Gospodovega mašujejo v kapeli katoliki. V njej

postavijo oltar, in od polnoči do večera se opravlja neprenehoma služba božja. Ko pa zadnji duhovnik opravi presveto daritev, pospravijo zopet vse in kapelo izroče mohamedancem.

Na sosednjem vrhu, deset minut od tega kraja, se kaže mesto, kjer sta se po vnebohodu Kristovem dva angelja prikazala apostolom in jim rekla: »Možje Galilejci! Kaj stojite in gledate v nebo?« Valed tega se tudi ta vrh imenuje: »Viri Galileje«, t. j. »Možje Galilejci«. Dva mala stebriča stojita na mestu, kjer se je to zgodilo.

Zraven popisane kapele stoji samostan turških dervišev, ne daleč od njega pa samostan katoliških karmeličank. Sezidale so si kaj zalo cerkvico, ki se imenuje »Očenaševa cerkev«, to pa valed tega, ker stoji na onem mestu, kjer je Gospod svoje učence naučil moliti »očenaš«. Bogata francoska grofica je pred več leti dala na dvorišču pred to cerkvijo v stene vzditati pisane mramorne plošče, in na teh ploščah je napisan očenaš v 32 jezikih. Izmed slovanskih jezikov je ta čast doletela ruskega, poljskega, češkega, hrvaškega in staroslovenskega. Zraven različnih romanskih in germanskih jezikov in

narečij pa bereš tudi semitske, sanskrit, kitajščino in japonščino.

Ne daleč odtod kažejo na istem dvorišču tudi mesto, kjer so apostoli sestavili »apostolsko vero«. Po stopnicah se pride v podzemeljsko votlino. Na steni visi neka sveta podoba; nad njo in krog nje pa je v latinskem jeziku napisana apostolska vera.

Predaleč bi zašel, da bi opisaval še druge posebnosti, ki si jih romar ogleda na Oljski gori. Kar pa najbolj moti tujca na tem hribu, to so vaški otroci, ki zahtevajo vsak svoj bakšiš. Iz cele vasi so prihitali skupaj in se naju držali kot klop. Umazanci in raztrganci so čakali krog naju in vpili neprenehoma: »Hat bakšiš, havadža; bakšiš, ja havadža, bakšiš!« Tovarišu, ki je bil bolj nagle narave, je slednjič pošla vsa potrpežljivost; obrnil se je in zavpil nad tolpo: »Mafiš, hamardži! (Nič, potopuhi!)« Pa menite, da je kaj pomagalo? Kaj še; za trenotek so odskočili, potem pa s tem večjo silo začeli vpiti: »Bakšiš, havadža, bakšiš!« Pravi revež bi bil tovariš, da nisva prišla ravno do »očenaševe cerkve« in stopila vanjo; tolpa je ostala zunaj in se razgubila. (Dalje prih.)

5. Feb 2

zatekati se k parlamentu, ker se jednake potrebnosti, razdeljene na več let, redoma pokrivajo iz rednih sredstev dotičnega ministrstva. Ako ni drugače, celo iz deželnega zaklada vojvodine Kranjske bi se smel voliti kak prispevek v dosego takega rudarskega zemljevida, da bi se na ta način ad oculos dokazalo osrednji vladi, kako živo se zavedamo znamenitosti take publikacije.

Miseljetu, p. t. gg. državni in deželni poslanci; pri vas pa je moč in upliv, blagovolite tedaj uvaževati, kar vam dajemo v preudarek in vsestransko presojo!

—j—

Vinska klavzula.

Glasom poročil v dunajskih listih je obnovev zloglasne vinske klavzule mej našo državo in Italijo že gotova stvar, vendar pa še nihče ne ve, jeli ostala nje vsebina nepremenjena, ali pa so v novo pogodbo sprejeli nekaj novih določb, s katerimi bi bilo ustrezno avstrijski zahtevi. »Pol. Corr.« ve poročati iz Rima, da se je v zadnjem času jelo delati na to, naj bi se določila množina vina, ki bi se smela izvažati iz Italije po dosedanji znižani carini. S to mislijo sestrijnajo mnogi italijanski trgovski krogi. Istotako zagovarja ta način rešitve prepornega vprašanja rimski list »Popolo Romano«, ki je tudi prepričan, da se bo italijanska vlada strinjala s tem nasvetom. Kakor rečeno, v javnosti še ni znano, na kaki podlagi je ali bo avstrijska vlada sklenila dogovor z Italijo, vsekako se pa mora reči, da bi bili tudi tem načinom znatno oškodovani avstrijski vinogradniki, ker bi bila množina za izvoz iz Italije določenega vina gotovo tako velika, da bi Italija ne imela nobene posebne škode, obenem bodo pa Lahj znali način izvoza že tako uravnati, da bi se jim ne bilo strogo ravnati po eventualnem dogovoru.

Kulturni boj v Franciji.

O najnovejših nasilnostih francoskega framasonskega ministerstva smo že sporočili. Kajpada kupa bridkosti, ki jo napolnjuje Combesova vlada katoliški cerkvi in njenim ustanovam, še ni polna. Boj divja dalje z vedno večjo silo. Framasone podpirajo na vsi črti socialisti. S kako mero toliko hvalisane svobode in enakosti se meri napram francoskim strankam, je najbolje razvidno iz tega, da smejo framasoni in socialisti neovirano prirejati najbolj burne demonstracije ter napadati katoliške someščane celo s samokresi, ne da bi jih kdo pozval na odgovor, katoliki pa ne smejo zaklicati niti »živela svoboda«. Vsa mora takoj v zapor. Kajpada je vsa vladna nasilnost popolnoma brezuspešna. Občna nejevolja proti bivšemu duhovniku Combesu, ki porablja parlamentarne počitnice samo v to, da neovirano izvaja svoj satanski načrt, raste od dne do dne, ne samo po mestih, marveč tudi po deželi. Celo protestantje in indiferentisti se zgražajo nad vladno krutostjo in zbirajo pod katoliško zastavo, ker uvidijo, kolika nevarnost preti v resnici svobodni šoli. »Živela svoboda! Proč s framasoni! Živele redovnice!«, to so klici, ki vsepovsodi mogočno done na ušesa židovskih framasonov. Celó najznamenitejši državniki, kot Goblet in Wallon, se postavljajo odločno na stran razjarjenega ljudstva, mnogi uradniki pa, ki nočejo biti slepo orožje framasonstva, rajše odstopajo, nego bi morali zatvarjati vzgledne in dobrodelne zavode. Mej temi je posebno odločno nastopil podprefekt v Neufchateau u. Vsi dobro misleči politiki so prepričani, da slednjič zmaga katoliško ljudstvo, če ne prej, pa gotovo tedaj, ko se bo pokazalo, kolika ogromna bremena si je nakopala vlada z zatvoritvijo šol, ki je niso stale niti vinarja.

Kriza v Srbiji.

Novoizvoljeni predsednik srbske skupščine Stanojević je sedaj stavil gotove pogoje, pod katerimi je voljan odložiti predsedniško čast. S temi pogoji pa ni zadovoljen ministerski predsednik Vučić, ki mej drugim vztraja tudi pri zahtevi, da odstopi notranji minister. Stanojević si je izprosil še nekaj ur odloga, ker se hoče še enkrat posvetovati s klubom in provocirati njegov formalen sklep. Obenem je odložil včeraj svojo čast prvi podpredsednik skupščine Protić in s tem krizo še bolj poostiril. Danes se po

poročilih iz Beograda odloči, kdo pojde, ministerstvo ali pa Stanojević. Kralj je odločno na strani kabineta, večina parlamentarnih vodij pa simpatizira s predsednikom. Kakor znano, je vlada hotela imeti na predsedniškem mestu Rista Popovića, ki je že v prejšnjem zasedanju prisilil Stanojevića, da je odložil predsedništvo. Poslednji se je sedaj zmaščeval nad njim in nad Vučićem, ki je bil največ vzrok, da je pogorel Pašić in ni prišlo na krmilo ministerstvo čisto Pašićevega kroja. Skoro gotovo se parlamentarna kriza reši z odstopom Vučićevega kabineta.

Zapravljivi kongres.

Prve dni tega meseca je dovršil svoje delo kongres severo ameriških zveznih držav, o katerem se v ameriškem časopisu splošno sodi, da je bil najbolj zapravljiv izmed vseh, kar so jih imeli Amerikani zadnjih 25 let.

Dosedaj so znani kongresi, ki so v dveh letih svojega uradnega življenja glasovali za državne izdatke v znesku bilijon dolarjev, a sedanji kongres je prvi, ki je samo pri enem zasedanju izdal malo manj kakor bilijon. Skoraj da je hotel ta kongres poskusiti, če ima po svarilu chairmana Cannona državna blagajnica res dno. Nižja zbornica postaja vedno bolj slepo orožje senata, a to ni čudno. V senatu sedijo možje narodnega pomena, bogataši, voljeni na šest let, v nižji zbornici so poslanci, voljeni za dve leti, večinoma malopomembni politikaši. — A dokaj dobrega je tudi ukrenil kongres. Opravil je vojnih naklad v znesku sedemdeset milijonov, glasoval je za panamski prekop, uvedel je civilno vlado za Filipine, djal je na stran milijone v pomoč zahodnih puščav, ki naj z namakanjem postanejo rodovitne, vrgel je v koš državno podporo bodoči kupčijski mornarici. Največje dobro pa, ki ga je učinil, je bilo zaključenje zasedanja.

Kriza na Bavarskem.

Z rešitvijo sedanje ministerske krize na Bavarskem ondotni centrum ni popolnoma zadovoljen. Organ centra namreč piše: Najsibo ministrom za bogočastje imenovan baron Podewils ali kedo drugi, centrum ne bo ničesar dovolil, dokler je na krmilu Craillsheimova vlada. Centrum bo porabil vse svoje sile, da čim prej vrže nasprotno mu vlado. Centrum se vojo odločujočo večino mora vsakomur imponirati, tembolj bo pa sedaj zahteval zadoščenja za občuten udarec, ki mu ga je zadala Craillsheimova vlada. — Naslednikom barona Podewilsa na Dunaju je odbran bivši atašej pri poslaništvu na Dunaju, sedaj poslanik v Bernu grof Edvard Montgelas.

Iz brzojavk.

Zopetna uvedba češčine kot uradnega jezika. »N. Listy« vedo poročati, da je bil Koerber posebno valed tega pozvan v Iši, ker hočejo merodajni krogi pridobiti Čehe za nagodbo ter ustredi njih zahtevi gledé češčine kot notranje-uradnega jezika. — Kralj Viktor Emanuel bođe koncem meseca avgusta prišel v Berlin. — Vsegermansko zvezo, ki bi obsegala Nemčijo, Avstrijo, Švedsko, Norveško in Dansko, ustanavljajo nemški politiki. — Mati bolgarskega kneza, princezinja Klementina Koburska, je nevarno zbolela. — V Moravski Ostrovi so pri volitvah v okrajno bolniško blagajno propadli soc. demokrati. — Meščanska vojska na Haiti. V celi deželi je nastala meščanska vojska. Provizorna vlada je razdružena. Ljudsko vojsko vodi Firmin, ki se je z njo polastil že mnogo mest. St. Raphael je obkoljen, v veliki nevarnosti Grande Rivière. Večji del čet je že prav blizu Port au Prince, kjer se nahaja vladna vojska. V mestu nepopisno vznemirjenje. — Zatvoritev kongregacijskih šol. Notranje ministerstvo je prejelo obvestilo, da so se v več nego 50 okrajih prostovoljno opustile redovne šole.

XI. občni zbor katol. tiskovnega društva v Ljubljani.

(Dalje.)

2. V smislu § 2. pravil je društvo tudi podpiralo v sedanjih časih prepotrebna katoliška časopisa »Slovenca« in »Domoljubca«.

Že l. 1896 je na prigovarjanje od raznih strani sklenil društveni odbor, da je pripravljen podpirati tudi izdajanje dobrih podučljivih knjižic in brošuric apologetične narodnogospodarske, socialne in drugačne vsebine, če se mu predložijo primerni rokopisi. Ljubljansko katoliško politično društvo je valed tega zasnovlo: »Knjižnico za ljudstvo« in izdalo že tudi prvi snopič: »Zadruge in njih nasprotniki«. Uredil dr. Jan. Krek. Zal, da od takrat (l. 1899) društvo ni imelo več prilike obelodaniti kak nadaljnji snopič. Pač pa je »Obrambno društvo« ravnokar med svet poslalo prvi snopič svoje zbirke »Naši liberalci« z naslovom »Liberalna vera«. Natisnila ga je naša ljubljanska tiskarna.

II. slov. katol. shod je toplo priporočil, naj se ustanavljajo bravnna društva, bravni krožki in farne knjižnice.

»Katoliški dobrodelni shod«, ki se je sestel od 20. do 23. maja l. 1900 na Dunaju, je toplo priporočal zlasti za npravno varstvo mladine »ljudske knjižnice«. Te bi bile po naših krajih potrebne tudi v narodnem obziru. Nemška »Südmark« ustanavlja po slovenskem ozemlju z velikimi podporami nemške ljudske knjižnice. Na občnem zboru v Celju (8. sept. 1899) je namreč odbor povedal javno, da je dal opetovano po 1000 K v ta namen. (»Slovenec« 1899, št. 207.)

Za take knjižnice treba pa pred vsem primernih knjižic. Nekaj nemških virov, iz katerih bi se lahko zajemalo, sem navel v zadnjem odborovem poročilu (1899). Tem dodajam prav primerne brošure, ki jih izdaja kapelan glavne mestne fare v Celovcu, g. Konr. Walcher, n. pr. o družtvih, o zavarovanju, o kmečkih posojilnicah, o kmečkih zadrugah, o socialni demokraciji, o razmerju kristjanov do židov, itd. Drugo prav zanimivo zbirko takih brošuric prireja že nekaj let A. Opitzeva tiskarna v Warnsdorfu na Češkem, z naslovom »Volksaufklärung«, kleine Handbibliothek zur Lehr und Wehr für Freunde der Wahrheit.

3. Ne sicer izdalo in založilo, pač pa je naše društvo v lastni tiskarni od zadnjega občnega zbora natisnilo naslednja večja dela tuje zaloge:

a) »Zgodovina slovenskega slovstva«. IV. del. Drugi in tretji zvezek. Spisal prof. dr. Karel Glaser. Izdala in založila »Slovenska Matica«. 1899 in 1900 po 3400 izvodov.

b) Dr. Fr. Hešičev »Prešeren in Slovanstvo«. Založil L. Schwentner. Ljubljana, 1900.

c) »Pedagoški Letopis« 1901. Na svetlo daje Slovenska solska Matica v Ljubljani. I. zvezek. Uredila H. Schreiner in V. Bežek. V Ljubljani, 1902.

d) »Popoldanska božja služba«, uredil kan. J. Erker, na stroške stolne cerkve. (Dalje prih.)

Goške razmere.

Z Goč, 24. jul.

Ljudje pri nas zelo ugibljejo, zakaj da se liberalna gospoda tako zelo zanima za Goče. Saljivoi trde, da so »naprednjaki« tu izvohali »klerikalnega zmaja« — ta mora biti uničen — popolnoma uničen. Drugi pravijo, da se jim slins cede po županškem stolčku, kateri se jim je v zadnjem času prevrgel. Občinske volitve niso več tako daleč, treba je z liberalno previdnostjo skrbeti, da se število klerikalnih volivcev zmanjša. Liberalci ni nikdar v zadregi glede sredstev, — klerikalce postavi na zatožno klop, pa je. Zopet drugi trde, da je najsrčnejša želja vseh »naprednjakov«, da bi se preprečilo i zabranilo pomiloščenje kurata Ferjančiča. To naj bi dosegle nove »ovadbe« t. j. nove laži in obrekovanja. — Radi katerih »hudodelstev« nas hočejo letos tožiti, ne vemo. Nekateri »hudodelce« so že imenovali v »Narodu«, npr. 79 let starega g. Štefana Habeta, se ve, da tudi kurata Ferjančiča, kateri je vsega, vsega, kar se dogodi, »kriv«. Ker tem »hudodelcem« vest prav nič ne očitá, tudi ti ne vedo, zakaj da se gre. Kakor hitro homo polizvedeli, kaj da so si p. t. liberalci izmislili, in kaka »hudodelstva« da hočejo letos dokazovati seveda s prisego, hočemo takoj sporočiti. Skoraj gotovo se bodo zatekli k najlažji metodi dokazovanja. Kak »resnicoljub« bo povedal, kar je »slišal« i kar se mu je »reko« na »stiri oči«; prisegel bo — e cosa finita. Obtoženec pa se brani, če se moreš. — Pri nas ne more nihče dvomiti, da mora priti do splošne sodbe, ker je Bog neskončno — pravičen.

Književnost in umetnost.

Nova izdaja Prešernovih pesnj.

Ravnokar smo dobili v roke novo izdajo Prešernovih pesmi, katere je uredil Anton Aškerc in založil tukajšnji knjigotržec L. Schwentner. Knjiga obsega poleg življenjepisa Prešernovega tudi Aškercove literarne zgodovinske črtice in estetično oceno. Cena:

a) broširana izdaja 2 K, po pošti 2 K 10 h. b) Elzevir izdaja (rudeče usnje z zlato obrezo) 3 K, po pošti 3 K 20 vin.

Izpred sodišča.

Ena, katera se ne boji zapora.

Že precej priletna posestnika hči Ivana Trost iz Orečja je imela znanje s Stefanom Božičem. Isti jo je po smrti otroka odslovil, kar je Ivanko tako pogrelo, da je sklenila nad nezvestim maščevati se in mu grozila, da mu bode oči izkopalá, in mu z nožem hrbet prerezala. Pristavila je tudi, da ji je po tem vse eno, če je prav 16 let zaprta. Da se ona ne šali, pokazala je tudi dejansko svojemu nekdanjemu ljubimcu in sicer na binkoštno nedeljo pred cerkvijo. Tu se je zaletela v njega, mu prisolila par klofut ter mu zbila klobuk z glave. Grozila mu je tudi, da mu ne bode dala miru in da mu bode povsod pred ljudmi sramoto delala. Sodišče jo je obsodilo na 1 mesec ječe.

Kupčija s kožami. Miha Žerovnik, mesarski pomočnik v Viču, je služil v Spod. Logatcu pri mesarju Rusu, kateri je razun svojega obrta tudi kupčeval s svinjakimi kožami. Že večkrat je netil opravičeni sum, da mu kož zmanjkuje. In res je neki dan opazil, da mu manjkata ena velika in ena mala koža. To svojo nadlogo potoli Rus trgovcu s kožami, Juriju Rusu, a ta mu pove, da jih je on od njegovega pomočnika Žerovnika najmanj že za 99 K kupil, ker mu je ta pravil, da on sam trguje s kožami, in da jih njemu rajše prodaja, nego svojemu mojstru. Izmišljava si razne zagovore, a sodišče je do cela prepričano o njegovih tatvinah ter ga obsodi na 3 mesece težke, z 1 postom vsa ohih 14 dnuj poostrene ječe.

V Ameriko sta jo hotela popihati 24 let stari Stefan Ivančič s Hudega hriba in posest. sin Alojzij Rudman in Grubelj. Prvi je bil obsojen, ker je bil že zaradi enacega dejanja kaznovan, na 14 dnuj zapora z 1 postom na teden in na 30 K denarne globe, drugi pa na 8 dnuj zapora in na 10 K denarne globe.

Dnevne novice.

V Ljubljani 29. julija.

Dr. Šusteršič in apostolska nunciatura na Dunaju. Ker je »Slov. Nar.« pisal, da je dr. Šusteršič prosil za mesto pri nunciaturi na Dunaju, pri čemer je bila njegova prošnja odklonjena, in ker je pri tej priliki hotel smešiti dr. Šusteršiča, češ da se je »blamiral«, se je obrnilo »Obrambno društvo« do apostolske nunciature ter prosilo od nje izrecne izjave o tej stvari ter poslalo tje tudi članek »Slov. Naroda«. Apostolska nunciatura je poslala »Obramb. društvu« izjavo, v kateri pravi: »Ustrezajoč Vaši želji, da vam naznanimo, koliko resnice da je na pisavi, da je dr. Šusteršič storil korake, da bi dobil neko mesto pri apostolski nunciaturi, mi ni težko izjaviti, da to, kar je pisano v dotičnem članku, je popolnoma neresnično«. Ta izjava, poslana »Obrambnemu društvu« od tajništva apostolske nunciature, pač dovolj jasno spričuje, koliko je verjeti »Slov. Narodu«. Popolnoma brez poviada so liberalci vse to izmislili. Tako delajo zdaj liberalci, in ni jih sram nobene laži in nobenega obrekovanja.

Tridesetletnico bodo obhajali dné 5. avgusta t. l. oč. gospodje, ki so bili posvečeni v mašnike dné 30. julija 1872, pri sobratu Jamniku v Sorici. Ta letnik je radi tega znamenit, ker ni izmed takrat posvečenih do danes še nobeden umrl in razen enega nobeden izpregel.

Baron Hein — tržaški namestnik? Graška »Tagespost« javlja, da bo kranjski deželni predsednik baron Hein imenovan za tržaškega namestnika mesto grofa Goša, ki v kratkem odstopi.

Odbor katol. slovenskega društva za radovljiški okraj. Poroča se nam: »Slovenec« poročilo o občnem zboru našega društva na Savi dne 20. julija je v toliko nepopolno, da gospod poročevalec ni priobčil imen vseh novoizvoljenih odbornikov. Izvoljena sta tudi gospoda Janez Novak, dekan v Radovljici, in Klem. Dolžan, posestnik v Zabreznici, ki sta jako zaslužna odbornika našega društva že od njegovega početka in sta bila dné 20. t. m. zopet soglasno izvoljena.

Umrl je v soboto 26. t. m. v Britofu v predoseljski župniji, kakor smo že ome-

nili, daleč znani imoviti posestnik in mlinar g. Janez Z a b r e t. O pokojniku se nam še poroča: Bil je mnogo let župan obširne občine predoseljške, a zadnja leta ga je prišla bolezen, da je odklonil to častno in obenem pa težavno službo. Z njim je izgubila katoliško narodna stranka enega najzvestejših pristašev svojih, ki se je pri vseh volitvah boril v prvih vrstah za katoliško narodne kandidate. Ravno vsled njegovega odločnega nastopa ter katoliškega mišljenja je imel precej nasprotnikov, ki so mu zagrenili marsikako uro v njegovem življenju. Bil je vsekoli vzgleden krščanski mož, oče in gospodar ter velik podpornik farne cerkve v Predosljah ter podružnice v Britofu, ki se more prištevati med najbližnje cerkvice na Kranjskem ravno po zaslugi pokojnikov. Kako ga je vse čislalo, pokazal je njegov pogreb, ki se je vršil v ponedeljek 28. t. m. ob 9. uri dopoldne; 11 gg. duhovnikov je spremljalo ranjkega na pokopališče in mnogo drugih odličnih oseb svetnega stanu. Zapazili smo med pogrebci več gg. profesorjev iz Kranja, blag. gosp. svetnika in župana kranjskega K. Šavnika, tovarnarja Pollaka iz Ljubljane i. dr. Ob odprtem grobu je imel veleč. g. svetnik in župnik predoseljski kratak nagovor, v kojem je slavil vrline pokojnika, pred vsem njegovo versko in katoliško prepričanje ter spoštovanje duhovščine, s katero je deloval v najlepši slogi. Marsikatero oko se je porosilo, ko smo zapuščali grob, v kojem počiva pokojni Zabret. — Počivaj v miru! Žalujoci rodbini pa naše iskreno sožalje!

Samostojna župnija je postala do sedanja kapelanija Slap pri Vipavi.

Umrla je v Gradcu gospa Lucija Šupančič, rojena Pribrouz v starosti 62 let.

Proti cesarju. Pri pevski slavnosti se je jasno pokazala netaktnost graških Vsenemcev. Ko je graški župan nazdravil cesarju, zaigrala je godba avstrijsko himno. Graški Vsenemci so takoj pričeli peti — „Deutschland, Deutschland über alles“, drugi Nemci so zopet peli z godbo avstrijsko himno. Nastala je nepopisna mešanica. Vsenemški provokaterji so dosegli svoj vspeh.

Liberalni cestni odborniki na političkem konju. Iz Radoljice: Liberalci so tiči. V radoljiškem cestnem odboru so sprejeli dne 26. t. m. pri seji modri močje, ki so po milosti liberalne večine deželnega odbora cestni odborniki, naj se izreče našim poslancom nezaupnica. Skoraj gotovo bo že današnji »Narod« prinesel to neumnost. Pozabil bo pa pristaviti, da so jih gorke slišali. Kroparski g. župan se je krepko postavil. A vkljub temu bodo rjuveli v svet, da je ljudstvo proti poslancom. Preneumno! Zato enostavno danes odgovarjamo in bomo ponavljali vedno: Hina vci, če hočete izvedeti, kako sodi ljudstvo, izposlušajte pri svojem baronu Heinu nove volitve. To ostane tudi naš odgovor! Mi želimo, da se to bedasto slepomišljenje neha; teh liberalnih učiteljev in druge liberalne garde, ki med našim ljudstvom nič ne pomenja, moč naj se pokaže pri novih volitvah! Čujete!!

Unuk nadvojvode Janeza — duhovnik. Unuk Ane grofice Meran, soproge nadvojvode Janeza, grof Albreht Meranski je pel te dni novo mašo. Posvetiti se hoče dušnemu pastirstvu v sekovski škofiji.

Na potu v domovino je ameriški slovenski župnik č. g. F. Jager. Poleg č. g. župnika Ranta se mudi na Kranjskem tudi č. g. Študel iz Amerike.

Dvajsetletnica „Čitalnice“ v Soštanju se prihodnjo nedeljo slovesno praznuje.

Suspendirani odvetnik. Celjski dr. I. Stepischnegg je od graške odvetniške zbornice za dobo enega leta suspendiran.

Mesto poštnega odpravnika je razpisano pri c. kr. poštnem uradu na Vidmu pri Dobropoljah (III/2) pol. kraj Kočevje proti pogodbi in kavojji 600 K. Letna plača 900 K, uradni pavšal 225 K in letni pavšal 399 K za vzdržavo dvakratne pošne zveze na dan med poštnim uradom na Vidmu in kolo-dvorom v Dobropoljah ter za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev. Eventualno tudi

letni pavšal 800 K za vzdržavo na dan dvakratne vozne pošte na kolodvor v Dobropoljah. Prošnje v teku 3 tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Poboj v Podrečah. V nedeljo popoldne so se stegli vročekrvneži v Podrečah. Eden je vsled poškodb umrl včeraj popoldne.

Za čebelarje. Prvi roj z dne 2. junija je dal g. župniku v Želimljah že dva vnuka in sicer precej močna. Prvi vnuk tehtal 2-25 kg., drugi pa 1 kg. Vsekako je to letošnje leto redka prikazen.

Stavka kavarniških uslužbencev v Trstu. Radi stavke kavarniških uslužbencev v Trstu so se mogle kavarne odpreti včeraj zjutraj šele ob 7. uri. Tekom dneva so stregli gostom gospodarji kavarn, člani njihovih družin in nekateri stari markerji. Kavarne so delale skoraj kakor navadno, a so se zaprle že ob 10. uri zvečer. V nekaterih kavarnah pa so se uslužbenci dobrovoljno podali na delo, med tem ko so zopet drugje nekateri kavarnarji vsprejeli pogoje uslužbencev.

Nesreča. Pretečeni četrtek je peljal postiljon pošto iz Straže na Toplice. Blizu Rumanje vasi, kakih deset minut od Straže, ustrašili so se konji nekega žaklja, ki je stal ob cesti, in skočili na stran. Postiljon je skočil z voza, da se ne bi prevrnil. A njegova moč je bila preslaba, težko obloženi voz se je zvrnil nanj, mu zlomil nogo v dveh krajih in ga tudi drugače zelo poškodoval. Na vozu so bile tudi tri ženske, ki se jim pa ni nič zgodilo. Takoj so prišli ljudje iz Rumanje vasi, da so vzdignili voz in rešili ponesrečenca. Prihital je tudi zdravnik s Toplice in odredil, da so odpeljali ponesrečenca v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Novo vrste šolskih desk. Slovenski mizar gospod Anton Bec na Bregu pri Celju je izumil novo vrsto šolskih tabel. Cela tabla obstoji iz treh delov: iz stojala in dveh normalno velikih desk. Obe tabli se vrtita okoli vodoravne osi in sta zvezani med seboj s pomočjo škripcev z verižicami. Posebna prednost teh šolskih tabel je: da se dasta porabiti naenkrat obe plošči, in sicer obe strani druga za drugo. Tabli se tudi dasta lahko v poljubno višino — za male in za velike otroke. Razven tega se postavi tabla lahko v vsako poševno ležo, tako da otrok nanjo piše ali riše lahko tako, kakor bi v svoj zvezek na klopi pisal. Pri vsem tem je pa ves mehanizem na eni strani priprost, da ga lahko vsak otrok razume, na drugi strani pa tako soliden, da je vsaka poškodba nemogoča.

Ponesrečeni samomor. Mizarski pomočnik Janez Voršič je skočil v Mariboru v Dravo. Ko je občutil mokroto, se je premislil in spoznal je, da smrt v vodi ni prijetna. Priplaval je zopet k bregu in ves premočen odšel domu.

O nemški pevski slavnosti v Gradcu se še poroča, da je bilo v slavnostnem sprevedu okoli 600 zastav. Ljud. veselice se je udeležilo nad 40.000 oseb. Pri komerzu je govoril tudi prof. dr. Binder iz Ljubljane. Pravijo, da bi se bila vsa slavnost izjalovila, ko bi bil ta mož molčal. — Vseh pevcev so našli v Gradcu 18.000, vseh tujecev pa do 150.000.

Planinske vesti Orožnovokoče na Črni prsti v Bohinju bodo razširili. Eno sobo napravijo tudi pod streho. Oni del pota od koč na vrh Črne prsti, ki vodi doli k pastirskim kočam, se zaradi vedne vlažnosti in nesnage v tamošnji dolinici preloži više po skalnatem svetu. — **Otvoritev nove kočje.** Nova kočja „Slov. planin. društva“ na Lisci se otvori meseca avgusta. — **Jubilejno kapelico** pod Ojstrico je letos snežen plaz poškodoval. — **Na Begunjski dolini** se nahaja vijolica (viola cornuta L.), katero so doslej našli samo v Pirenejah. — **IV. tek movalno slikanje** priredi „Slov. plan. društvo“. Vspored je: 1. planinsko slikanje, 2. pokrajinsko slikanje, 3. razne študije in slike. Gospodje amateljki naj svoje slike pošljejo najkasneje do 30. oktobra t. l. odseku amater fotografov „Slov. plan. društva“. Razsojevala bo slike posebna komisija, ki bo tudi določala diplome.

Nesreča na železnici. Z osobnega vlaka, ki vozi popoldne iz Ljubljane na Gro-

suplje, je 25. t. m. v trenutku, ko je bil vlak še v diru, hotel stopiti 78letni Jos. Habič iz Malega Konca pri Litiji. Pri tem sta se mu pa nogi zapletli pod kolo, ki mu je zdrobilo desno nogo in tudi levo poškodovalo. Prepeljali so ga v ljublj. bolnico. — Velika nesreča bi se bila pripetila dne 24. t. m. blizu Brezovice tržaškemu brzojavku. Neznani zlikovci so namreč položili na tir dolg hloed ter več zidarskih opek. K sreči je nevarnost opazil strojevodja tovarnega vlaka št. 164 in jo naznanil čuvaju.

Razstavljene slike. Danes je gosp. Žmit ek razstavil pri Schwentnerju dve veliki lepi sliki, kopiji slavni del ruskih umetnikov. Prva je kopija slike Šedova »Car Ivan Grozni se naslaja pri pogledu na Vasiliso Melentjevo«, druga pa je kopija po Vas. Drem. Poljenovu »Kristus in grešnica«.

Izkopavanje premoga v Rovtah se nadaljuje s precejšnjim vspehom. Rov je sedaj 20 m. dolg.

Osmi shod avstrijskih ognjegasev bo 6., 7. in 8. septembra v Solno-gradu.

Smrt pod tramovi. Iz Knežaka se nam poroča: Pri Šembijah se je zgodila nesreča. »Črni Jože«, trgovec z lesom, doma iz Rupe pri Jelšanah, je padel pod voz. Bil je menda vinjen. Voz ga je vlekel za seboj od klanca do studenca šembijskega. Tramovi, ki so bili na vozu, so padli na njega. Noge so zdrobljene, vrat je pretrgan. Na mestu je bil mrtev.

Vesela vest iz Laškega Vidma. Pri deželnozborskih (provincijskih) volitvah v Vidmu na Laškem so Slovenci prodrliz dvema svojima kandidatom! Profesor Trinko in notar Kukovec sta nova slov. beneška poslanca v Vidmu! Naprej! Ne udajmo se!

Intendanca c. i. k. 3 voja v Gradcu je vposlala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani izkaz o priložni potrebščini za zavarovalno dobo 1902/903 za c. i. k. vojsko in c. k. domobranstvo v oskrbovalnicah v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Trstu, Gorici in Pulju. Dobavati bo: pšenica, rž, oves, kruh, seno, slama, drva, premog, itd. Izkaz je na vpogled v pisarni imenovane zbornice.

Ljubljanske novice.

Našla se je v nedeljo popoldne srebrna moška ura z verižico. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri gđc. M. Peterlin v Katol. tiskarni.

Sumljiv človek aretiran. Ljubljanska policija je prišla elegantno opravljenega okoli 34 let starega moža, ki je že tri dni potukajšnjih javnih lokalih razsijal denar. Pri njem so našli še mnogo denarja, okoli štiri tisoč kron in mnogo srečk. Pri aretaciji je dejal, da bi se ustrelil, ako bi revolverja nekje ne pozabil. Imena noče povedati. Danes so ga fotografirali.

Zopet mu je bila ukradena ura. Hlapcu, o katerem smo zadnjič poročali, da mu je pes ukradel uro in jo skrnil v seno, je bila te dni zopet ukradena ura. To pot pa ni bil krivec pes, ampak znani postopač Merčun, katerega so že prijeli in vtaknili pod ključ.

Radi oskrumbe je bil včeraj aretiran godec Teichert.

Deželni dvorec. Lokalna komisija o sedaj dograjeni stavbi dež. dvorca se bo vršila dne 2. avgusta.

Okradeni ljubljanski podjetnik. Tukajšnji tesarski mojster g. Lehner si je ogledal pevsko slavnosti v Gradcu. Vrnil pa se je brez 280 gl. vredne ure, katero mu je v Gradcu ukradel neznan tat.

Boj pred Bavarskim dvorom. Pred Bavarskim dvorom je nekdo udaril Ivana Matičiča s toliko silo po nosu, da je Matičič močno ranjen. Ker mu nos več ne »vleče«, prišel je danes Matičič v bolnico.

Most sv. Jakoba v ognju. Danes po noči ob 1/2. uri je pričel goriti — sv. Jakoba most. Iz pod mostom ležeče plinove cevi je bruhal pol metra visok plamen, ki je dve deski uničil. Ognjegasna družba je bila takoj na mestu ter je zamašila plinovo cev, na kar je ogenj ponehal.

Lahko potresno tresenje, a precej oddaljeno, so včeraj zaznamovala orodja v potresni opazovalnici.

Težko rano na glavi je dobil delavec J. Gruden z Jesenic. Sodelavec ga je udaril z železnim drogrom po glavi. Grudna so prepeljali v dež. bolnico.

Tatinski natak. V Zagrebu so prijeli natakarja Ludvika Boltezarja, ki je nekemu nadporočniku ukradl tobačnico v vrednosti 100 K.

Izlet. V nedeljo 3. avgusta priredi »Katoliško društvo« za mladeniče v Ljubljani izlet v Smartno pri Litiji. Ob tej priliki priredi tudi v Smartnem veselico, pri kateri

bodo razun pevskih točk tudi dve igri in sicer: »Obleka naredi človeka« in »Sinova maščevanje«.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani. Vseslovanska umetniška in industrijska razstava. Iz Petrograda se poroča: Pod protektoratom velikega kneza Aleksandra Mihajloviča bo v letu 1901 prva vseslovanska umetniška in industrijska razstava. — **Potrési v Indiji.** Kakor javlja »Times of India«, je v Benderabasu vsaki dan občutiti streljanje zemlje. Od 9. julija tabore prebivalci na obrežju. Radi nevarne vročine vlada huđa beda. Stara trdnjava Ormuz je porušena. Meato Kišm je v podrinah. Sodi se pa, da je malo ljudi prišlo ob življenje. Isti list poroča dalje, da je ruski konzul v Abu Čer nakupil razsežna zemljišča na otokih Bahrein — Vihar v Londonu. V soboto po noči je vihral v Londonu silen vihar, ki je izkoreninil mnogo dreves ter je na mnogih krajih mesta uničil dekoracije za slavnosti kronanja. Tribuno, prirjeno na obrežju je preobrnil ter je bilo ranjenih mnogo mimoidočih. — **Nesreča na železnici.** Ruska brzojavna agentura poroča: Trije vozovi vlaka, v katerem se je vozila grška kraljica v Petrograd, so pri Granici skočili s tira. Poškodovan ni bil nihče. — **Dvojna nesreča v gorah.** Iz Partenkirehena na Gornje Bavarskem javljajo, da je v soboto popoldne, ko se je spuščal nizdolu s »Zugspitze«, realnega učitelja Kreutherja zadela kap in je ostal mrtev na mestu. To je tako prestrašilo njegovega spremljevalca, nekega asistenta, da je padel v globino in tudi ostal mrtev. Obe mrtvi trupli so prinesli v Partenkirchen. — **Kolera.** V Ka iri je konstatiranih 52 slučajev, v Asijti pa 12 slučajev kolere. Aleksandrija ni okužena. V obče je opažati zboljšanje. — **Junaška igralka.** Gospa Pohl Meiser je igrala v Ištu v »Lumpaciju Vagabundukrojača. Predstavi je prisostvoval tudi cesar. Ko je igralka skočila na mizo, se je miza preobrnila in je igralka padla tako nesrečno, da si je zlomila roko. Kljub temu je vstrajala do konca igre. — **Odlonost španskega kralja.** Benita Pérez Gal-dosa, pisatelj zloglasne »Elektra«, ki je povzročila zadnja leta prve nemire v Madridu, so njegovi prijatelji predlagali za odlikovanje z velikim križem Alfonza XIII. povodom proglasitve španskega kralja polnoletnim. Mladi Alfonz XIII. ni hotel podpisati dekreta. — **Policija na konjih** dobi Lvov. Policajev na konjih bo 30. — **Stolp sv. Marka** cerkve v Benetkah je tudi dobil razpoke. Komisija je sicer konstatirala, da ni nobene nevarnosti, vendar so se izvršile vsi varnostne naredbe. — **Izbruh podzemskega vulkana.** Z Azorov se poroča, da je ondi prišel bljuvati podzemski vulkan »Horta«; razbeljene skale bruha iz morja. Prebivalstvo se boji velike katastrofe. — **Samostan pogorel.** V gorovju severno od Montreaula ležeči samostan trapistov Laurentian je pogorel. Menihi so se komaj rešili. Skode je četr milijona dolarjev. — **Z avtomobilom na stolp.** V Kodanju je neki avtomobilist privozil na vrh znanega 120 čevljev visokega »okroglega stolpa«, ki nima stopnic, ampak se precej ozka pot vije na vrh stolpa. — **Kako raste grško vino?** Z Reke se poroča: »Lloydov« parnik »Aglai« je odplul proti otoku Samos. S-boj vozi štiri sto hl špirta. — **Polži ustavili vlak.** Iz Algira se poroča, da je v bližini postaje Lauriers Roses v provinciji Oran ustavila tovarni vlak velikanska množica polžev, ki so petdeset m daleč pokrivali progo. — **Nova iznajdba.** Neki Cvetkovič je oglašil pri patentnem uradu na Dunaju svojo iznajdbo, ki je zmes ladije in zrakoplova. Pravi, da se pol v vodi pol v zraku varno giblje s čudovito hitrostjo in da je mogoče s to napravo priti v 48 urah okoli sveta. Tekom poletja bo Cvetkovič to svojo iznajdbo kazal na adrijskem morju. — **Orožniški vodja požigalec.** V Kudačkih na Hrvaškem so prijeli orožniškega vodjo Geriča, ki je iz jeze zažgal poslopja svoji sestri. — **Roparji na morju.** Na ruskem parniku »Akold« uslužbeni Tunguzi so napadli kapitana krmilarja in ruske potnike, katere so umorili in oropali. — **Devet oseb utonilo** je predvčeršnjim pri Allendorfu blizu Lüneburga. Trčila sta dva čolna z 20 osebami. 11 so jih mogli rešiti, 9 jih je utonilo. — **Cigani ubili natakarja.** Blizu Leutschaua na Ogrskem so trije cigani razbili glavo natakarja Jos. Diozeckemu. Dva zločinca so prijeli, tretji je pobegnil v gozd. — **Oder prodrl.** Pri gradnji novega poslopja Polyteama v Tridentu se je prodrl oder. Delavci so padli v globoko. Z odra padajoči tramovi, kamni in kosi opeke so jih znatno ranili. Pet mej njimi je smrtno nevarno ranjenih. — **Na smrtni postelji odvedena.** Pri Argenu je bila mati nekega mlinarja na smrt bolna. Te dni so sorodniki porabili kratko odsotnost mlinarjevo ter so na smrt bolno ženo odvedli skupno z njeno

posteljo, da pred njeno smrtjo upliva jo na njeno oporoko. Ves trud sinov, da bi zvedel, kje je skrta umirajoča mati, je bil doslej zaman.

Katastrofa v Hamburgu — dva parnika skupaj trčila. Kakor se nam podrobneje poroča, oni ponesrečeni parnik »Primus« ni bil prekomorsko vozeči, marveč le lokalni izletniški parnik. Da se je nesreča v soboto na večer pripetila, utegne biti vzrok, da so bili večinoma židje, ki so s tem izletom svoj praznik praznovali. — Druge podrobnosti o tem se glase: V hamburškem kanalu Labe, kakor smo že poročali, trčila sta v soboto dne 19. t. m. zvečer med Blankenese in Nienstedten dva parnika skupaj. Parnik »Primus« bil je preklan in mnogo potnikov se je ponesrečilo, vendar pa mnogo manj, kakor se je izprva računalo. Kraj nesreče leži na poti od Kuxhavna do Hamburga, torej še v kanalu Labe, in sicer leži Blankenese na levem bregu na strani Kuxhavna, Nienstedten pa na iztoku severnega Labinega rokava blizu Altona. Prevlačni parnik (Seeschlepper) »Hansa«, ki je last hamburško-amer. črte, zadel je izletniški parnik »Primus«, vračajoč se z izletniki v Hamburg in ki je pri Blankenese napačno manevriral, oziroma prezgodaj zavil z južnega voznega tira na severni tir v prostor, kjer so stroji. Parnik »Hansa« je najprvo poskušal parnik »Primus« odriniti do suhega, a naletel je tla. »Primus« je odnesla voda kakih 150 m. od »Hanse« in se je potopil. S pomočjo lestev in vrvi »Hanse« rešilo se je takoj kakih 50 oseb, kakih 70 oseb zasedlo je rešilne čolne, ki so bili takoj s »Hanse« v vodo spuščeni; nekaj oseb je plavalo na obrežje, nekaj se jih je pa tudi rešilo na parnika »Delphin« in »Harmonia«, ki sta slučajno mimo pripulila, kakor tudi v druge čolne, ki so na grozoviti parni pisec »Hanse« pribitili od bregov. »Primus« sam je imel le en rešilen čoln in le za kakih 15 oseb. Posledice so bile tako silne, da je kotel parnika »Primus« takoj razpočil ter bil parnik v kratkih sekundah poln vode. Število ponesrečencev je manjše, nego se je mislilo, ker se je mnogo izletnikov še našlo; izmed 195 so dobili 8 mrtvih in le kakih 14 oseb se še pogrčša. Uradno pojasnilo o nesreči »Primus« objavlja ravnateljstvo hamburško-ameriške črte ter pravi: Naš parnik »Hansa« je vozil večeraj zvečer ob lepem vremenu in luninem svitu po Labi navzdol v Brunshafen. V bližini pristajališča zagledali so na »Hansi« okoli polnoči blišč »Primusove« rudeče luči. Vožnja obeh parnikov se je natanko ločila. Ko je bil »Primus« okoli 150 metrov od »Hanse« še oddaljen, se je naenkrat obrnil na levo — napačno s svojega tira — tako da je prekrizal smer »Hanse« in ji prišel pred pleča. Ta napačen manever je moral povzročiti nesrečo. »Primus« se je obrnil tako hitro, da niti ni več pomagal, ko se je »Hansa« z vso svojo parno močjo potisnila nazaj. Ko se je nesreča zgodila, izpostavila je »Hansa« takoj vse rešilne čolne in vrgla takoj vse konce vrvi in lestve čez krov. Rešilo se je takoj mnogo oseb. Ob enem je »Hansa« poskusila poriniti »Primus« do severne obale, a trčila je sama v plitvi vodi preje na tla, nego »Primus«. Tega pa je gnala Laba navzdol in izginil je kakih 150 metrov pred »Hanso«.

Nova vrsta pšenice. Neka ameriška poljedelska šola je vzgojila novo vrsto žita, ki je dokaj bogatejša in rodovitnejša, kakor vse druge vrste, in ki tudi vremenskim premembam lažje kljubuje. Novo vrsto pšenice si je ta šola na ta način vzgojila, da so na vse zgodaj prenesli cvetni prašek jedne pšenice na pestič druge in so jo nato z največjo skrbjo in pazljivostjo varovali pred vetrom in pred ptiči. Po večkratnih poskusih se jim je posrečilo dobiti novo vrsto, ki bo prekosila vse druge.

Društva.

(Saleška čitalnica.) »Saleška ti dolina — Kako se lepo ti bliščis! — Vesela te je domovina — Ker tako krasno razovetiš.« S tem lepim verzom začena se velepomembna pesem, s katero je rajni Davorin Trstenjak počastil slavnostno otvoritev »Saleške čitalnice« v Šoštanj dne 3. septembra 1882. V proslavo tega dneva, to je svoje dvajsetletnice, priredi »Saleška čitalnica« v Šoštanj dne 3. avgusta t. l. na vrtu hotela »Avstrija« sijajno veselico s sledečim vspešdom: 1. V. Parma: »Mladi vojaci«, koračnica, udarjajo čitalni. tamburaši. 2. Slavnostni govor, govori delžni poslanec in častni predsednik gospod Ivan Vošnjak. 3. H. Volarič: »Gospodov dan«, poje čitalnični mešani zbor. 4. Farkaš: »Loin du bal, valse brilante«, udarjajo tamburaši. 5. H.

Volarič: »Slovenski svet, ti si krasni!«, poje moški zbor. 6. Farkaš: »Junak iz like«, koračnica, udarjajo tamburaši. 7. Foerster: »Ljubica«, poje mešani zbor. 8. Farkaš: »Na valovih jadranskega mora«, udarjajo tamburaši. 9. J. Hummel: »Brodar«, moški zbor s tenor-samospevom. 10. Farkaš: »Nočni stražari«, pesem, udarjajo tamburaši. 11. A. Nedved: »Domovini«, poje mešani zbor. 12. Farkaš: »Putnica hrvatskog junaka«, koračnica, udarjajo tamburaši. — Po tem vspešdom predstavljajo čitalniški diletantje Josip Jurčičevo Janko Krsnikovo veselico v enem dejanji: »Berite novice«, Konečno prosta zabava. — Veselico otvori ob 4. uri popoldne »Saleška narodna godba«, koncertni del pa se prične ob 6. uri zvečer. Vstop prost. Ker je trg Šoštanj v narodnem oziru zelo važna narodna postojanka, ki je vedno izpostavljena sovražnim navalom, nadeja se čitalnični odbor, da bodo Slovenci od blizu in daleč z mnogobrojno udeležbo pokazali, da je in ostane Šoštanj naš! — Odbor »Saleške čitalnice«.

(Kegljanje na dobitke), katero prireja »Slovensko bralno društvo« v Kranju, se vrši (nadaljevanje) namesto v soboto dne 2. v petek (semanj dan) 1. avgusta t. l. v gostilni g. Mayr Petra in sicer zaradi sobotnega koncerta Kranjskih abiturientov. Odbor.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu.
Za škofovo zavode: Nabrano na novi maši č. g. Pavšiča 42 K.
Za družbo sv. Cirila in Metoda: Nabrano na novi maši č. g. Pavšiča, 12 K.
Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. jul. »Montagszeitung« priobčuje popravek jezuitskega provincijala, v katerem se trdi, da je vest o dohodu francoskih jezuitov v Avstrijo neresnična.

Dunaj, 29. jul. Sin kneza Fürstenberga Egon je padel s kolesa in se nevarno poškodoval.

Dunaj, 29. julija. Körber pojde prihodnje dni zopet k cesarju v Lšel. Upati je, da se bodo vse difference glede avstroogrške nagodbe poravnale.

Rim, 29. julija. »Tribuna« javlja, da bo kraljica Margerita le nekaj dni v Rimu, potem se pa poda na romanje v Palestino.

Lvov, 29. jul. Poljski listi pišejo, da vlada namerava radi naraščajoče nevarnosti v krajih, kjer se širi stavka poljskih delavcev, razglasiti izjemno stanje.

Bruselj, 29. jul. Mnogo odličnih rodbin je izjavilo, da začasno dajo stanovanje iz Francije izgnanim redovnicam. Razni posestniki vil so dali svoje vile redovnicam na razpolago.

Pariz, 29. julija. Po raznih krajih je prebivalstvo pred šolami napravilo barikade in brani za njimi šolske sestre pred policijo. Občinstvo prinaša vsak dan šolskim sestram hrano v samostane.

Pariz, 29. julija. Nasprotniki sedanje vladne politike pripravljajo v Parizu velik kongres.

Umrli so:

25. julija. Jakob Tavčar, branjevec, 82 let, Kolodvorske ulice 37. Marasmus senilis. — Marijeta Mavc, delavka, 44 let, Reber 9, albuminurie hydrops, org. srčna hiba. — Ivan Sluga, posestnik, 57 let, Karolinska zemlja 13, pljučni emphysem.
26. julija. Jožefa Erjavšek, gostija, 64 let, Radcekega cesta 11, carcinoma. — Fran Lamovec, prodajalec obvalov, 74 let, Prečne ulice 3, marasmus et enteritis. — Marija Novak, delavka, 48 let, Cesta v mestni log 15, srčna hiba.
27. julija. Franja Kompare, adjunktova žena, 25 let, Tržaška cesta 45, se je otrovala. — Barbara Pevc, kajžarjeva žena, 62 let, marasmus.
28. julija. Valentin Vončina, klepar, 19 let, svetega Petra nasip 65, jetika. — Karol Marinko, gostič, 22 let Valvasorjev trg 5, otrpnenje pljuč po kataru.

V bolnišnici:

26. julija. Polona Demšar, dninarica, 60 let, insuficientia cordis.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nepo	Velikost oblakov
28. 9. zveč.	741,2	15,4	sl. svzh.	oblačno	
29. 7. zjutr.	742,7	14,9	sl. svzh.	sk. obl.	10-0
2. popol.	741,4	20,9	sr. jvzh.	del. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 16,9°, normale: 19,9°

Dunajska borza

dne 28. julija.

Skupni državni dolg v notah	101,80
Skupni državni dolg v srebru	101,65
Avstrijska zlata rentna 4%	121,70
Avstrijska kronna rentna 4%	99,80
Ogerska zlata rentna 4%	121,30
Ogerska kronna rentna 4%	97,90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1637,--
Kreditne delnice, 160 gld.	678,--
London v ista	239,67 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117,--
30 mark	23,40
20 frankov (napoleondor)	19,05
Italijanski bankovci	94,--
C. kr. cekini	11,26

Prijatelji citer

ki se želé z malimi stroški kot samouki gotovo in temeljito naučiti igrati na citre, se uljudno pozivljejo, da blagovolijo svojo čast. adresu naznaniti po poštni dopisnici podpisane, ki jim brezplačno in franco dopošlje obačen pregled najboljših uonih pripomočkov za citre. — Naslov:

Josip Sorg,

900 1-1 Dunaj, III., Kölblgasse 17.

Krepko 17letno dekle

Zeli službe pri kaki pošteni družini. — Naslov M. Z. B. P. Zalog pri Ljubljani. Poste rest. 899 (1-1)

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. 521 17 11-3

Vnanja naročila proti povzetju.

Na prodaj je

v Domžalah

velika njiva

ob državni cesti, blizo šolskega poslopja, na najlepšem kraju, pripravna za kako stavbo. — Istotako je tamkaj na prodaj

lična, prtilična, nova

hiša

z vrtom, pripravna za kako obrt. Hiša stoji tudi ob državni cesti blizo cerkve na Gorjčel. Več o tem pove hranilnica in posejilnica v Domžalah. 891 (1-1)

Zaplembe oproščena brošura — Dr. Franka Potočnjaka iz Zagreba

pod naslovom

Iz zemlje bezpravja i demoralizacije

iii

Kraljev namjestnik — prosta varalica.

Dobije se u hrvatskom in njemačkom jeziku kod knjižara L. Schwentnera v Ljubljani. Poštom 50 filira. 887 3-2

Gramofon

Je najboljši in najglasnejši govornilni stroj na svetu (s trdimi ploščami.)

845 (24-6)

Avtomate za gostilne

prodaja (tudi na obroke) do največjih in najfinjših

Rudolf Weber, urar v Ljubljani,

Start trg šte. 16

Spretni zastopniki se povsod sprejmó!

Svetovnoznaní

!!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik. !!!

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posamejno od 40—2000 litrov v eni oro.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa tudi vse druge stroje za mlekarstvo izdeluje in pošilja

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstrasse 26.

Podružnice: Budimpešta. Praga. 135 52-34

Ceniki, podučne brošure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svét se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list »Alfa-Mitteilungen« brezplačno.

Razno pohištvo

se po ceni proda.

Resljeva cesta 9 (Fuxova hiša).

Vpraša se pri hišniku. 886 (3-3)

Na Dolenjskem

proda se hiša

z lepim vrtom in hlevom, pripravna za gostilno in trgovino.

Kje, pove upravništvo. 895 2-1

Vožnjekarte

in tovorni listi

AMERIČKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnica daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 346 19

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnica v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 81